

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.
Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 7 cr., a dóua óra
6 cr., a treia óra 5 cr.,
şi de fiesce care publi-
caţiune timbru de 30 cr.
Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea şi Admini-
straţiunea Unirii«
în
Blaş.

Fóe bisericéscă-politică.

Anul VIII.

Blaş 14 Maiü 1898.

Numërul 19.

3/15 Maiü.

Binecuvîntată şi laudată să fii, zi măreţá de 3/15 Maiü 1848!

Ţie a fost dat, să veđi cea mai grandióasă adunare a némului românesc din Transilvania.

Tu ai întrunit pentru prima órá tot, ce poporul român avea mai bun şi mai ales fără deosebire de clasă şi confesiune: pe păstorii înţelepţi, pe cărturarii cumpętaţi, pe tribunii înfocaţi şi pe ţeranií trejí şi cu minte.

* * *

Salutámu-te cu pietate, zi istorică şi solemnă!

Tu ai fost mărturie unui jurámint sfint, de cât care mai drept nici un popor pe faţa pámîntului nu a pus.

Pe *câmpul verde* şi înflorit al *libertăţii* patru zeci de mii de reprezentanţi ai unui neam însetat de dreptate cu mânilé ridicate spre cer chémá mărturie pe Dumnezeu atotputernicul, cá credincioşi vor fi pururea augustului cap al monarchiei, şi cá tronul lui îl vor susţiné cu tárie, când alţii s'ar încerca, să-l rěstórne.

Ei promit sęrbátorese, cá ce e al altuia, nu vor lua, ce e al lor, vor apęra şi revendica.

Pe alţii nu vor asupri, pe sine se vor desrobi.

Legea şi limba şi-o vor ţiné până la mórte, dar legea şi limba altora încá o vor respecta.

Libertate cer pentru sine, dar pe alţii a înjuga nu vor.

Egalitate reclamá pentru cei slabi ca şi pentru cei tari, pentru sęraci ca şi pentru bogáţi, pentru Român ca şi pentru cei de alt neam.

Frăţietate propovęduesc pentru toţi, cei ce creaţi sînt după chipul şi asemnarea lui Dumnezeu şi fii se numesc ai unui Párinte ceresc.

* * *

Sęrbătorimu-te cu drag şi însufleţire, zi în veci memorabilă!

Tu ai proclamat poporul român de naţiune politică egal îndreptăţită şi ai sfărmat lanţurile íobăgiei.

Tu ai vędit înainte lumii consciinţa naţională viü şi puternic înrădăcinată într'un popor nobil, dar împilat.

Tu ai marcat pe vécuri ţinta aspiraţiunilor nóstre şi ne însufleţesci pentru ele.

Tu ai îmbărbătat pe cei fricoşi, ai întărit pe cei şovăitori, ai împecat pe cei învrăjbiţi şi ai înflăcărat pe cei marinimoşi.

Tu ai astupat gura clevetitorilor, ai spáimîntat pe duşmani şi ai înălţat cornul nostru.

* * *

Multe din speranţele tale, zi mare şi epocală, nu s'au împlinit, de şi pentru a lor realizare mult sânge au vęrsat şi nespuse suferinţe au îndurat cei mai aleşi fii ai poporului românesc!

Libertatea politică încá nu este dată tuturor popórelor.

Egalitatea adevęrată esistă pentru o singură partidă a unui singur popor.

Frăţietatea este esilată de ura négrá şi de esclusivismul nedrept al ocármuitorilor.

Íobăgia schimbată cu o sclávie nóuă, creată prin dări grele şi raporturi economice şi finanţiale nesuportabile.

Pressa încátuşată prin patente absolutistice şi procese nenumęrate.

Dreptul electoral redus la un privilegiü al funcţionarilor şi capitaliştilor, şi întrunirile populare oprite.

Autonomia bisericilor ştirbită şi paralisată. Preoţii şi învăţătorii terorisaţi orí cumpęraţi şi ispiţiţi.

Poporul agricol despreţuit şi pársit, ér capitalismul pártinit şi ingrăşat.

Alipirea sinceră de neam şi biserică socotită crimă. Renegarea resplátită ca virtute.

Patriotismul curat şi adevęrat prigonit, cel fals şi interesat preamărit.

* * *

În aceste zile rele şi grele tu singură verşá bucurie, mângăere şi sperare în sufletele nóstre, zi de mare sęrbátóre naţională!

Ne bucurám, cáci tóte încercările viclene de cincí zeci de ani de a ne face accesibili pentru idei distrugętóre, despreţuite şi zádărnice au fost de popor, şi minţile nóstre sînt şi astăzi luminate de ideile, cari însufleţeau pe cei adunaţi în câmpul libertăţii, ér inimile nóstre încáldite de sentimentele naţionale, de cari palpitaü inimile lor.

Ne mângăiam şi sperám, cáci în poporul nostru s'a conservat trupul vînjos, moravurile simple şi curate şi mintea tréză, şi mai tot mult s'a întărit în el consciinţa naţională.

Conduşi de farul luminos împlântat înainte cu cincí zeci de ani pe câmpul libertăţii de la Blaş vom trece întregi prin tóte primejdiile de pe marea agitată de suflarea violentă a protivnicilor şi vom ajunge de sigur la limanul mántuirii.

Adunarea națională de la 3/15 Maiu 1848.

I. Antecedentele.

Mâne se împlinesc cinci zeci de ani, de când s'a ținut în Blaș cea dintâi și cea mai grandioasă adunare românească. Această adunare alcătuiesc pagina cea mai ilustră în istoria Românilor transilvăneni; ea este și va rămâne pentru vecie titlul de glorie al opidului Blaș. Și cu tot dreptul, pentru că din școlile acestui Blaș s'a răspândit lumina, de aici s'a lăsat curentul, care a deșteptat poporul român din amotie.

După un trecut trist și întunecat, după vécuri de durere și grele împilări poporul român cel nebăgat în samă de o dată se deșteptă. Glasul poporilor din apusul civilizat găsește un cald răsădit în a lui inimă împetrită. Atunci, când nimeni nu se gândia la sôrtea lui, își deschide însuși ochii împăingeniți de durere, sufletul lui se intramă, și ca și imputerit în totă ființa sa înalță capul, privește în jur de sine și plin de încredere exclamă: Și eu trăesc, și eu voesc, să fiu părtaș în darurile libertății poporilor. Adunările din Pesta au născut și în Români dorul vechiu de a se aduna și ei, să-și spună împreună păsurile și dorințele, pe cari să le îndrepte înaintea acelor, cari dorința au de a le împlini. Se lansază din toate părțile idea, ca să se țină o adunare românească pe Dumineca Tomii la Blaș.

Tinerimea, care este tot de una avangarda mișcărilor naționale, se respiră preste întregă țara și chemă pe Români la Blaș.

Guvernul de pe atunci al țării aflând despre acest plan, împedecă adunarea proiectată pe Dumineca Tomii. Dar la insistința episcopului de la Blaș, „că nici un mijloc altul de a împăca pe poporul român n'ar fi, de cât numai concederea unei adunante,“¹⁾ guvernul se înduplecă și prin vre o 5 decrete adresate episcopilor de la Blaș și Sibiu concede Românilor, ca să se adune la Blaș pe 3/15 Maiu.

II. Sosirea Românilor în Blaș.

Vestea despre concederea adunării de la 3/15 Maiu se răspândește cu iutețea fulgerului preste totă românia. Episcopii români de la Blaș și Sibiu încunoscinteză națiunea română, „că guvernul s'a învoit, ca să se pôtă aduna protopopii și bărbații cei mai luminați din popor.“²⁾ Atâta a fost de ajuns, ca Români să se pună în mișcare din toate părțile și să iea drumul spre Blaș. Zădarnice au fost uneltirile străinilor, ca să-i desfătuiescă pe țărani de la adunare. Voința lor a fost cu mult mai tare. Era de tot impunătoare privilegiștea, ce o oferiau șirurile de trăsuri cu preoți venerabili și inteligenți și cetele de țărani îmbrăcați de sêrbătore și provăduți cu merinde pe mai multe zile, cum alergau din depărtări mânați de focul sfânt al libertății la Blaș. Fortă omenescă n'a fost, care să-i fie putut opri. Suiău deluri înalte, treceaă rirurile de-a notul și desconsiderând amenințările sburaă la Blaș.

Este Sâmbătă la 1/13 Maiu. Strădile Blașului devin din ce în ce mai împoporate de mulțimea celor sosiți. O deputație de capitulari urmați de popor iese până la Mânărade întru întimpinarea episcopului de la Sibiu Andrei Șaguna. Un frumos con-

voiu de preste 20 de trăsuri forma suita arhierelui, care invitat de deputațiune descinde de-a dreptul în reședința episcopescă. Români curg cu miile, și Blașul abia îi pôte adăposti.

III. Măsurile guvernului.

Guvernul țării, care avea cele mai greșite păreri despre poporul românesc, neputând crede, că el este capabil pentru manifestațiuni mari, avea temeri că Români vor deveni gălăgioși și ostili, vor face turburări și câte altele. Ast fel a luat strajnice măsuri pentru susținerea ordinii. Spre acest scop a blocat Blașul cu ostășime de tot felul: pedestri și călăreți sêci, pe cum și două tunuri. De altă parte pentru supraveghierea demersului adunării a trimis doi comisari guverniali, pe Szabó Ludovic, consiliar guvernial și pe b. Bánffy Nicolae comitele suprem al Albei inferioare. Dar s'a înșelat amar. Poporul român a dat cea mai eclatantă dovadă de maturitate politică în această adunare. Purtarea-i și ordinea, care a păstrat-o în tot decursul acestei mari adunări, a stors admirația străinilor de față și a desarmat garnisóna, care era postată la sfate-i.

IV. Duminecă 2/14 Maiu.

Prima zi a adunării se revarsă asupra Blașului sênină și voișă, cum erau și inimile celor, cari au alergat la adunare. Piața Blașului bijbăe de mulțimea omenilor. Clopotul cel mare al catedralei cu un sunet duios chemă pe Români adunați la rugă. Portalul bisericii se deschide, și mulțimea cucernică intră în catedrală, unde episcopul Leményi cu o numărósă asistință celebrăză s. liturgie. După s. liturgie la orele 10 se începe tot în catedrală o conferință prealabilă, care a ținut până la orele 3 și s'a continuat la 5.

Aici s'a auzit cuvântul lui S. Bărnuț, care așa, cum numai dînsul scia vorbi, espuse în colorii forte vil sôrtea Românilor și dorințele lui juste. Se leau măsuri pentru eliberarea celor prinși, și se fac preparativele pentru adunarea națională.

V. Luni 3/15 Maiu.

Etă ziua mare, ziua răscumpărării poporului românesc din lanțurile iobăgiei și prerogativele fendalismului. E aceeași în frumșetă ca și cea de Duminecă. Poporul o așteptă cu sufletul înălțat. La orele 6 dimineță se ține serviciul divin. Pontifică episcopul Leményi asistat de 12 preoți. Se cântă „Împérate ceresc“ și se invocă ajutorul dumnezeesc, ca să lumineze mințile celor adunați. După serviciul divin estrada dinaintea catedralei se preface într'un fel de masă verde. La opt ore se dă signalul cu clopotul cel mare. Preoțimea de ambele confesiuni în frunte cu episcopii lor și fruntașii inteligenți își fac retragerea înaintea catedralei prin masa poporului postat în piață. Entusiasmul este mare, și ordinea perfectă. Stégurile naționale și austriace fălfăe, și sub dîsele ocupă presidiul cei doi episcopi. Aici se presentară și comisarii guverniali. În prezența lor episcopul Șaguna a cetit decretul de deschidere a adunării naționale, pe cum și instrucțiunile guvernului referitor la adunare și a nume: a) ca consultarea adunării să fie liberă; b) ca cuvântările să purcedă din credința cătră monarch și respect cătră mai mari, însuflând poporului

acea sperare, cum că națiunea română își va dobîndi cât mai curând de la Prea Înaltul Tron tot, ce doresce pe principiile dreptății, libertății, egalității și frățietății.¹⁾

VI. Câmpul libertății.

Fiind mulțimea celor adunați așa de mare, în cât piața Blașului se dovedi prea mică pentru cuprinderea atâtor omeni, hotăresc, ca adunarea să se strămute pe câmpia de sus de Blaș. Tinerimea, care era garda poporului, comunică această hotărîre, și totă mulțimea în frunte cu presidiul se posteză pe largul câmp al Blașului sub cerul liber. Retragerea a fost impunătoare. O mare de popor urmază în liniște pe arhierii săi. Aici se constituie adunarea alegându-se doi vicepresidenți: Simeon Bărnuț și George Bariț, pe cum și zece secretari: T. Cipariu, I. Popas, A. Treb. Laurean, Dem. Boeriu, Iac. Bologa, P. Dunca, G. Angel, I. Bob, P. Maniu și I. Bran-Pop de Lemény. Înainte de a se începe desbaterile, generalul Schurter, care avea conducerea oștirii comandate la Blaș, este invitat în mijlocul adunării. În prezența lui episcopul Șaguna aduce omagiul de supunere și credință neclintită a poporului român cătră înaltul tron rugându-l, să binevoiescă a-l transmite preabunului monarch. Venirea și întorcerea generalului Schurter prin mijlocul poporului a fost un adevărat triumf, care l-a impresionat adânc. Poporul cântă imnul poporal, ostășimea dă salve, ér arhierii înalță rugăciuni cătră tronul celui Preaînalt.

Se începe I ședință sub presidiul episcopilor I. Leményi și A. Șaguna.

Cel dintâi, care luă cuvîntul, fu Sim. Bărnuț, figura cea mai simpatică a acestei adunări. Dînsul înălțat pe o tribună într'un discurs magistral, aplaudat de toți, propune următoarele puncte, cari au fost primite unanim:

I. Câmpul acesta, pe carele se ține întâia adunare națională românească din Transilvania, întru eterna aducere a minte a acestui act glorios se va numi câmpul libertății pentru tot de una.

II. Națiunea română se dechéră, că va, să rămână de pururea stătătoriu credinciosă Înaltului Împerat Austriei, Rege Ungariei și Mare Principe Transilvaniei, și Augustei Case Austriace.

III. Națiunea română se dechéră și se prochémă de națiune de sine stătătoare, și de parte întregitoare a Transilvaniei pe temeiul libertății egali.

IV. Națiunea română depune jurămintul credinței cătră Împerat, Patrie și Națiunea română.²⁾

Acest jurămint a fost pronunțat cu totă solemnitatea de întregă adunarea sub flamura împărăției austriace: negru-galben și cea românească: albastru, roșu și galben.

Tot în ședința I se cetesce petiția pentru eliberarea lui Mikes și se defige terminul ședinței a doua pe Marți în 4/16 Maiu.

Desbaterile ședinței prime au fost cât se pôte de animate. Tot, ce s'a propus, s'a primit unanim. Note discordante nu s'au auzit în tot decursul adunării.

VI. Marți în 4/16 Maiu.

Ședința a II se începe tot pe câmpul libertății la 8 ore dimineță sub presidiul ordinar.

¹⁾ Părți alese din iat. trans. vol. II. p. 108.

²⁾ Părți alese din ist. trans. vol. II. p. 110.

¹⁾ »Gazeta de Transilv.« Nr. 39—1848.

²⁾ Părți alese din istor. Transil. vol. II. p. 94.

Acuma era, să se pună la discuție cestiunea uniunii Transilvaniei cu Ungaria. Dar fiind că episcopul Leményi în parcursul său printre popor a auzit strigăte, că: „Nu ne trebuie uniune!“ a propus, ca întrebarea acésta să se ia cu totul de la ordinea zilei. În ședința acésta se face cetirea și verificarea protocolului ședinței prime. Apoi mai mulți oratori urcă tribuna și ies cu proiecte, cari provocă discuțiuni vii. În urmă se suie pe tribună tinerul Laurean și în 16 puncte formulează toate dorințele și aspirațiunile adunării naționale. Tot acum se alege două deputațiuni: una de 30 în frunte cu episcopul Șaguna, care să prezinte petițiunile Românilor în Viena la Preaînaltul tron; a doua de 100 în frunte cu episcopul I. Leményi pentru dieta de la Cluș din 17/29 Maiu 1848. Pentru ținerea în curent cu toate demersurile deputațiunilor se alege un comitet permanent de 12 cu sediul în Sibiu având de president pe episcopul Șaguna și de vicepresident pe S. Bărnuț.

La terminarea acestora o plouă furtunosă se varsă preste câmpie, și adunarea se sfârșește la orele 1½.

VII. Mercuri în 5/17 Maiu.

Ședința de Mercuri se deschide la orele 10 în piață dinaintea catedralei. Mai întâi se cetesc și verifică protocolul, apoi episcopul Șaguna enunță punctele statorite, ca să fie conclusele adunării naționale. Canonul Raț face propunerea, ca să se ridice un monument în câmpul libertății, care să reamintescă generațiunilor viitoare măreția acestei adunări. Cu ședința de azi adunarea națională își termină agendele. La orele 1½ comisarii guvernali se prezintă éra-și în mijlocul adunării și o declară de închiată exprimându-și deplina satisfacție pentru decurgerea démă și asigurând poporul român, că vor recomanda petițiunile lui cu totă căldura. Cuvîntul de închidere al comisarilor este primit cu urale. Episcopii români s'au adresat de asemenea către popor, ca să aștepte în liniște întărirea concluserilor, și împărtășindu-l cu binecuvîntarea arhierescă s'au depărtat. Adunarea aclaméză pe episcopii și cântând imnul poporal și „Mărire întru cel de sus“ se desface între sunetele clopotelor și salvele miliției din apropiare.

VIII. Ținuta poporului.

Poporul român, care a luat parte în număr de preste 40 de mii la adunarea națională de pe câmpul libertății, s'a dovedit ca adevărat element de ordine. Străinii, câți au fost de față, au rămas uimiți de spiritul de disciplină al acestui popor istovit de lanțurile Iobăgiei. Cinci zile de-a rîndul a stat în Blaș, și nici cea mai puțină turburare nu s'a putut observa. Nici nu se pot compara adunările de pe acele vremi ale poporilor din apusul civilizat cu adunarea noastră națională. A venit acest popor din patru unghiuri ale țării la glasul conducătorilor săi și s'a manifestat cu atîta demnitate, în cât parcă nici nu ne vine a crede, cele ce sînt scrise despre a lui purtare. A arătat lumii, care nu-l cunoscuse, că sufletul lui nu e înselbătécit, și că semnele timpului le-a înțeles pe deplin. Aici și-a formulat crezul aspirațiunilor sale ca nici un alt popor și prin acésta a dovedit lumii, că este vrednic de libertate și de a fi primit în marele concert al poporilor europene.

IX. Rolul tinerimii.

Tinerimea română de la 48 va fi pururea idealul generațiilor viitoare. Adevărată muncă de apostoli au sevârșit tinerii pe timpul acestor vremi de renaștere națională. Unde erau doi-trei la un loc, îi vedem ținînd sfat și sfărîmându-și capul, cum și în ce chip să deștepte poporul, cum să se afirme și să lupte pentru câștigarea drepturilor naționale. Acésta tinerime a fost cursorii, cari au dat ocol prin toate colțurile locuite de Români și i-au chemat la Blaș. În fruntea cetelor de Români, cari veniau la adunare, era câte un tiner, care îi învăța și-i deștepta arătându-le drepturile omului, de la cari nici Români nu pot fi eșchiși. În tot decursul adunării de la 3/15 Maiu ei au format garda de onore, ei erau căpitanii cetelor de Români. La a lor poruncă poporul se supunea cu adevărată dragoste și gata era, să le urmeze prin foc și prin apă. Abia își pôte cine va închipui un spectacol mai impunător de cât alipirea cea strînsă dintre acești tineri și poporul adunat. Numele lui Iancu, Moldovan, Butean și alții vor fi tot de una cele mai simpatice pentru românimea de azi, și tinerimea noastră tot de una va găsi un izvor de inspirație și entusiasm în faptele celor de la 48.

X. Momente de înălțare.

Adunarea națională de pe câmpul libertății a avut momente de adevărată înălțare sufletescă.

Înălțător de tot a fost momentul, când cei doi episcopi Leményi și Șaguna în fața zecilor de mii își dau îmbrățișarea de înfrățire. Înălțătoare a fost prezența arhierilor ambelor noastre biserici la toate manifestațiunile adunării de la 3/15 Maiu. Prin acésta s'a sigilat o dată pentru tot de una unirea în sentimente și frățietatea națională, fără de cari un popor nu pôte, să aibă aspirațiuni pentru un viitor bun. Preoții cu crucea în frunte au condus óstea acésta pacinică pe câmpul libertății, și din semînța, ce au aruncat-o dinșii, are să răsără mărirea nămului nostru, dacă vom ținé cu sfințenie la biserică și neam.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Luni s'a început desbaterea asupra proiectului de lege despre asoțăriile de credit economice și industriale, care proiect între împrejurările economice actuale inspiră seriose îngrijiri, bine știind, că guvernul de comun lucră din interes de partid. Bartha Ödön vorbind la acest proiect, constată, că până acum nu s'a făcut nimica spre asigurarea existenței ómenilor miseri. Proiectul din cestiune inspiră îngrijiri de o parte prin aceea, că paralizéză libéra dezvoltare a asoțăriilor, de alta periclitéză independența membrilor și tot o dată atacă libertatea publică asigurând guvernului cea mai mare ingerință în afacerile asoțăriilor.

Martii a combătut proiectul Komjathy arătând, că prin el ómenilor miseri nu li-se deschide credit ieftin și ușor; guvernul voescé a-și mări influința asupra micilor industriași și economi. Miklós Ödön laudă guvernul pentru proiect,

despre care susține, că e salutar. Biró vede în proiect un mecanism, prin care cetățenii își perd independența; cu toate acestea, dacă i-s'ar corege scăderile cardinale, îl primesce. Tot așa și Meltzl, care se teme de ingerința guvernului. În acest sens a vorbit și Makfalvay în ședința de Mercuri. Poporalul Zichy Aladár arată, că chemarea asoțăriilor este de a deda pe ómeni la cruțare și din cruțări a face împrumuturi cu scopul de a ajuta pe cei lipsiți, éra nu de a primi dividende mari. Ca ómenii mai miseri să participe la atari asoțări, ele trebuie să aibă o organizare și conducere plăcută poporului. Proiectul din cestiune înse nu intrunescé însușirile acestea. El lipsescé pe asociatarii de dreptul de dispunere, prin ce face asoțăriile odiose. Cele 4.000.000 coróne, cu cari voescé statul, să ajute asoțăriile, sînt o sumă prea neînsemnată spre a înființa în provincia asoțării, de cari e străin poporul din cauza ingerinței, ce se asigură guvernului. Br. Solymossy apără proiectul.

În ședința dietală de Joi contele Apponyi arată, că în țările culte apusane asoțăriile de producțiune și de consum ocupă teren tot mai estins, pe când cele de credit în proporție sînt mai subordonate. Proiectul guvernului voescé a paralisa activitatea societății pe terenul acesta. Ajutorul, ce îl dă statul, e prea neînsemnat în raport cu influința, ce i-o asigură proiectul. Înființarea asoțăriilor e pusă la arbitriul auctorităților administrative. Proiectul în §. 47 decretéză stingerea asoțăriilor vechi, dacă nu se vor acomoda după cele noue.

Ministrul de finanțe declară, că după ce nedumeririle provin din falsa interpretare a proiectului, la desbaterea specială se vor admite modificările de lipsă.

Vineri s'a terminat desbaterea generală asupra asoțăriilor.

Delegațiunile.

Delegațiunile s'au întrunit la 9 a c. în Budapesta, ținînd fie care ședințe separate, în cari s'au constituit. Ablegații poporalii germani, progresiști și creștin-sociali au declarat, că ei participă la lucrările delegațiunii fără de a prejudeca prin acésta atitudinii, ce o vor observa în parlament față de renoirea pactului cu Ungaria.

În delegațiunea ungară presidentul Széll Kálmán în vorbirea sa face mari elogii triplei alianțe. Din proiectul de budget, ce s'a prezentat delegațiunilor, apare, că lipsele sînt pentru ministeriul de esterne 4,274.200 fl., pentru ministeriul de război 160,626.511 fl., a nume 143,685.251 fl. pentru armata comună, éra 16,941.260 fl. pentru marină, pentru ministeriul comun de finanțe 2,137.184 fl. Față de anul trecut s'au ridicat speșele cu 5,992.634 fl., adecă aprópe cu 6 milioane. Pe lângă aceea ministeriul de război mai cere un credit estraordinar de 30,600.000 fl. pentru înarmări și fortificațiuni. Sarcinile comune pentru Ungaria după proporția actuală de 31.4% cresc cu 6,600.000 fl.

Monarchul a primit Mercuri în audiență pe membrii delegațiunii austriace,

apoi pe ai celei ungare. La discursurile omagiale ale presidentilor delegatiunilor Majestatea Sa a dat urmatorul raspuns:

„Manifestarea alipirii credincioase o primesc cu vie multamire și îi răspund prin expresiunea ferbintei mele multamite.

Îmi servește spre deosebită satisfacție a accentua din nou cu această ocaziune, că raporturile noastre cu toate puterile, mai ales cu statele învecinate, sînt cât se poate de bune.

Situațiunea creată prin tractatul de pace turco-grecesc se apropie de regulara definitivă și îndreptățește la speranța, că în urma conlucrării armonice a tuturor puterilor europene ni-se va rezerva teren solid pentru pașnica dezvoltare a raporturilor noastre politice în Orient.

Încetînd cauzele, carine-a înduplecat, ca spre localizarea și restringerea pericolului ivite în anul trecut să dovedim și prin cooperare materială armonia noastră cu cele alalte puteri, am decis, să ne retragem trupele și năile din insula Creta și în deslegarea acestei chestiuni concrete, deschise încă, de aici înainte să ne restringem numai la tractările diplomatice.

Îmi servește spre adevărată multamire de a-mi exprima recunoștința armatei mele terestre și marine pentru ținuta esemplară a trupelor trimise și pentru împlinirea fidelă a chemării lor.

Cu adînc regret trebuie să amintesc despre inamicitățile, ce au erupt între Spania și Statele unite americane, cari inamicității nu le-au putut impede nici Sfinția Sa Papa, nici întreprinderea amicală a puterilor europene, nici marea prevenire a guvernului spaniol.

Fiind hotărîți la strictă neutralitate, am expresiune acelei dorințe, ca să succedă părților beligerante de a pune cât mai curînd capăt războiului nefericit prin aplanarea justă a diferințelor ivite.

Ministrul meu de război avînd în vedere situația nesigură, pe cum și dezvoltarea progresivă a armatei tuturor statelor, a continuat în anul acesta procurarea în măsură mai mare de arme și material de război semnalată și începută în anul trecut. Sînt convins, că în judecarea acestor dispoziții făcute din prevedere vă va conduce obicinuită-vă înțelepciune și promptitudinea de jertfă patriotică.

Desvoltarea generală a Bosniei și Herțegovinei înaintează pe calea ordinară de până acum, și speșele pentru guvernarea acestor țări și acum, își află acoperirea deplină din venitele proprii.

Dorînd călduros, ca activitatea să vă fie încoronată de succes, vă salut din inimă!

Franta.

Alegerile generale pentru cameră au decurs în liniște și ordine Duminecă. Resultatul alegerilor e favoritor guvernului actual, care trece de republican moderat. Ministrului Méline i-a succes a câștiga pentru sine o parte a monarchiștilor, ca ast fel cu mai mare efect să combată pe radicali și socialiști. Până acum e cunoscut resultatul alor 566 de alegeri în 170 cercuri e balotagiū. Dintre cei

aleși 199 sînt republicani moderați și aliați de ai lor, 104 radicali, 41 socialiști și 47 monarchiști. Toți ministrii au fost aleși în cercurile, în cari au candidat. Conducătorul socialist Jaurès a cădat față cu monarchistul Solage. Socialiștii, cari au suferit pierderi însemnate, sperază a se întări la balotaje.

În Algier a fost ales conducătorul antisemit Drumond, ceea ce a produs mare entusiasm între antisemiții din Paris.

Italia.

În Turin s'a serbat în 8 a. c. a 50-a aniversare a constituționalismului. La serbare a participat și regele, care la prezentarea sa în palatul Madama a fost primit cu ovațiuni, apoi salutat prin vorbiri potrivite de către primarul Turinului, pe cum și de către presidentul senatului și al camerei. În răspunsul său regele accentuează activitatea dinastiei pentru unitatea Italiei, constată progresul, care l-a făcut poporul italian, și își exprimă speranța, că guvernul va ușura miseria poporului.

În urma scumpirii bucatelor poporul miser nu vre, să scie de serbări iubilare, ci împins de fîme strigă după pîne inscenînd revoluțiune formală. Duminecă s'au întîmplat în mai multe cetăți ciocniri sîngerose între popor și între poliția ajutată de miliție. Mai mulți oameni au rămas morți. În Milano, Neapol și airia s'a proclamat statariul. Aici au mînat liberalismul lucrurile în decursul unei jumătăți de secol de domnie constituțională.

Presa oficioasă ascrie revolta poporului agitațiunii socialiste. Dacă inșe poporul ar fi multămit cu sîrtea sa, nime nu ar asculta de socialiști.

Mișcările din Italia au caracter republican. Se susține, că în turburările din Milano au fost uciși la 500 de oameni, de preste 1000 au fost răniți.

Spania și America.

După raportul admiralului american Dewey în lupta de la Manila Americanii nu au avut nici un mort. Se susține, că Uniunea a trimis trupe noue de voluntari, cari să debarce pe insulele Filipine, dînd mîna de ajutor indigenilor revoltați.

Scirea, că pe oceanul atlantic s'ar fi întîmplat luptă între flota americană și cea spaniolă, învingînd această, nu se confirmă. Se crede, că flota spaniolă staționează în Cadix, ceea ce îndemnă pe Americani, să accelereze năvălirea în Cuba.

În parlamentul spaniol guvernul este espus celor mai vehemente atacuri din partea Carliștilor și a republicanilor. Poporul e nemulțămît din lipsa mijloacelor de trai. Ișvîrile de venit sînt desecate, cât greū va fi Spaniei cu puțință de a purta războiū timp mai îndelungat.

Turcia.

Un iradé împărătesc autorisază banca otomană cu primirea desdaunării de războiū de la Grecia. S'au trimis la Volo

11 năi pentru transportarea armatei turcesci din Tesalia, unde se mai află 153 batalioane de soldați, 33 baterii și 22 escadrone de călăreți. În cercurile conducătoare turcesci se lucră, ca evacuându-se Tesalia să se înmulțescă miliția la conșuiile bulgare, sîrbesce și montegrine.

Corea.

În urmă unui tractat dintre Rusia și Japonia statul Coreea din Asia ostică e recunoscut de autonom și independent. Rusia și Japonia se obligă, că nu se vor amestecă nici în o formă în afacerile interne ale Coreei; éra de cum va această ar avé lipsă de sprigin, după o conștelegere prealabilă îi vor veni în ajutoriū.

Corespondințe.

Sub Vlădeasa în April 1898.

Onorată Redacțiune!

În timpurile serioase și grele, între împrejurările atât de perverse pentru s. noastră biserică greco-catolică, cred, că e de lipsă, ca nu numai unul fie care din ministrii ei să fie la locul său, ci pentru a puté respinge mai resolut și mai cu efect loviturile inamicului, e avantajos, ca diferitele aripi ale oștii, ce luptă sub aceeași flamură pentru apărarea intereselor s. noastre biserice, să scie unele de altele, să-și cunoască împrumutat pusețiunea și capabilitatea de luptă, prin ce puterile se îndoiesc, potențându-se curajul. În această privință ne face un serviciu neprețuibil „Unirea“, când ne vestesce unul fie căruia, de la o extremitate până la cealaltă a vastei noastre Archidieceze, spiritul și dispușețiunea, ce domnesce în alte părți.

Sperz, cum că nu va fi de prisos, ca în câte va orduri să amintesc câte va momente mai de actualitate din mersul lucrurilor în această extremitate, în tractul protopopesc al Morlăciū.

Conform datinii generale și tractul protopopesc gr. cat. al Morlăciū și-a ținut sinodul protopopesc de primăvară și încă în 7 April a. c. în Morlăca sub presidiiū ordinar al M. On. Domn viceprotopop tractual Ioan Pop cu următoarea ordine de zi: 1. S'a invocat ajutoriul Spiritului sfînt cîntîndu-se „Împérate ceresc“. 2. Deschiderea sinodului. 3. Constatarea membrilor prezenți. 4. Verificarea alor câte 2 delegați mirenți din fie care parochie. 5. Reconstituirea senatului scolastic protopopesc. 6. Prelegerea disertațiunii îndatinate. 7. Alegerea unui disertante pentru sinodul de toamnă și designarea locului, unde se va ținé acel sinod. 8. Alegerea unui confesariū pentru ascultarea mărturisirilor. 9. Luarea spre sciință și urmare a Ordinațiunii Prea Veneratului Consistoriū Mitropolitano Nr. 80—1898 referitoriū la catechisarea de Duminecă a tinerimii adulte. 10. Propuneri diverse. 11. Închiderea ședinței și mărturisirea membrilor în s. biserică.

M. O. Domn viceprotopop cu abilitatea-i proprie prin un discurs pătruns de un entusiasm profund, amintind chestiunile cele mai momentose, ce împrejurările timpului prezente ni-le impun în mod imperios spre desbatere serioasă și prudentă resolvare. nu a pregetat — spre mîngăierea celor prezenți — a atinge și procedura deșositoare, ce atât de mult agită spiritele în cercurile proșimii noastre, cum guvernul a împărțit ajutorul regesc de 18.000 fl., acuma poreclit „ordinar de stat“, pe cum și cel extraordinar.

Nu mă voiū încerca a descrie întreg cuvîntul de deschidere, ci mă mărginesc la a constata, că acela, pe lângă ce a fost un balsam alinător al suferințelor, ce ne apasă inimile, nu a lipsit a învioșa dispușețiunea și a întări puterile celor prezenți de așa, în cât de și cu eshauriarea programei sinodului

destul de copioase, între alte împrejurări toți s'ar fi simțit oboșiți, totuși membrilor sinodali, pe ce mergea, li-se întinerau puterile, în cât după terminarea ordinii de zi s'au făcut și desbătut cu toată gravitatea mai multe propuneri valoroase.

Ca să nu fiu prea lung, dintre diferitele propuneri voiți aminti numai una, care cred, că pe lângă ce atinge interesele cele mai vitale ale Bisericii și Clerului nostru, e și mai actuală. Această propunere făcută de unul din preoții tractuali e următoarea:

Pe cum îi este cunoscut Veneratului Cler tractual, Maiestatea Sa preagratiuosul nostru Monarch, Domn și Rege Apostolic, apretându și servițiile pline de abnegațiune ale Clerului român greco-catolic întru promovarea adevăratelor interese ale patriei și înaltului Tron, s'a îndurat a aplacida subsidiul cunoscut clerului nostru până în timpul mai recent sub numirea de „adiut regesc“, și că acest adiut în decurs de mai multe decenii, assignat pentru Clerul Archidiecesei noastre în sumă de 18.000 fl. v. a., a fost pus în fie care an spre împărțire la dispozițiunea Prea Veneratului Consistoriū Archidiececan. În timpul din urmă înse acest ajutor rebotzat „ordinar de stat“ a fost subtras în mod nejustificabil de sub liberă împărțire a superiorității noastre bisericesc și se împarte acum de doi ani în câte direct de către ministrul de culte și instrucțiunea publică. *revenind ast fel Prea Veneratului Consistoriū numai rolul deositor de a funcționa la împărțirea aceluia pur și simplu ca organ executiv al guvernului și încă, pe cum am esperiat din conspectele beneficiatilor, în cele mai multe cazuri în contra convicțiunii și a dorinței sale în ceea ce privește persoanele, cari, și sumele, cu cari preoții Archidiecesei au fost împărțiiți din sus amintitul ajutor ordinar de stat. Tot asemenea se purcede și cu împărțirea ajutoriului anual extraordinar de stat.*

Considerând, că prin acest mod tendențios practicat acum de doi ani de către guvern la împărțirea ajutoarelor de stat amintite se amenință în mod nespus de păgubitor pentru adevăratele interese ale bisericii și poporului nostru independența clerului, se întesece la demoralizarea caracterului național al aceluia, se inficieză spiritul de disciplină și subordinațiune în Cler și prin acesta se subminieză auctoritatea factorilor conducători ai bisericii noastre, — aduși fiind acești înalți factori în poziția penibilă de a executa remunerarea celor mai puțin vrednici și a tolera ignorarea adevăratelor merite;

Considerând, că procedura arbitrară a guvernului în această gravă cestiune constituie o vătămăre flagrantă a autonomiei bisericii noastre, propun:

Că Veneratul Cler gr. cat. al eparchiei protopopesei a Morlăcii, folosindu-se de ocaziunea acestui sinod, în consonanță cu părerea și dorința generală a Veneratului Cler Archidiececan esprimată în sinodul din 1896, respinge atât adiutul ordinar cât și cel extraordinar de stat până atunci, până când împărțirea aceluia nu va fi pusă la liberă dispozițiune a Prea Veneratului Consistoriū. Roga pe Escelența Sa Preasfințitul nostru Archiepiscop și Mitropolit, să se îndure încă în decursul acestui an a convoca sinod Archidiececan și a da ast fel Clerului ocaziune de a-și manifesta părerea în această afacere; ceea ce dacă din cauze, pe cari noi nu le putem astăzi prevedé, nu s'ar puté face, roga pe Escelența Sa, ca din propria sa putere și auctoritate să respingă acele ajutoare în interesul bine înțeles al bisericii, clerului și poporului nostru.

În fine că foii „Unirea“ își esprimă mulțămii și deplină încredere pentru ținuta demnă și hotărâtă observată în această cestiune de interes capital asigurându-o, că „voim, să trăim“ și în venitor „în serviciul bisericii și nemiului nostru“, și că sub nici o împrejurare nu voim, „să devenim instrumente orbe în mâna celor ce cu nerușinare se încercă a ne cumpăra“.

Cum că această propunere a plăcut

membrilor sinodali, documenteză, următorul conclud:

„Propunerea prezentată se primesce cu unanimitate în tot cuprinsul ei, se ridică la valoare de conclud al acestui sinod protopopesesc însărcinându-se Presidiul cu înaintarea ei la locurile competente.“

Pe lângă primirea unanimă a propunerii nu pot, să nu amintesc și un moment de plăcută surprindere, și a nune cum un veteran confrate dintre cei favoriți la împărțirea adiutului nu s'a mărginit a primi propunerea simplaminte, ci însuși a recunoscut și constatat, că în tractul nostru s'a făcut nedreptate. Acesta a făcut impresiune cu atât mai mare, cu cât cei prezenți sciau deja, că respectivul a fost avisat, cum că capéta adiutul pe basa informațiunii partinitore a protopretorelui cercnal (pártoló információm alajján).

După terminarea tuturor agendelor, eshauriată fiind ordinea de zi total prin mărturisirea celor prezenți, toți preoții tractuali au fost întruniți la masa ospitală a M. O. D. Viceprotopop. Aici unul dintre preoții tractuali, după ce în decursul sinodului nu a fost timp liber, de și s'a terminat abia la 2 ore p. m., profitând de ocaziune a luat cuvintul și a mulțamii M. On. Domn Viceprotopop pentru bunăvoința, tactul și zelul curat apostolic, cu care conduce acest tract.

Mult On. Domn Viceprotopop nu a pregetat a reflecta și la această mulțamii preoțimii tractuale pentru înțelepta concludare, și de și chiar și cu această ocaziune a trebuit, să esperieze, cum că și în acest tract se află un exemplar dintre cei ce sînt spre rușinea clerului, totuși considerând, că între preoțimea tractuală se află și de aceia, cari pe lângă o cualificațiune superiără se sciu entusiasma pe sine și pe alții pentru tot, ce e bun, frumos și în interesul s. noastre bisericii, speréză a conduce cu siguritate la limanul dorit luntrea mică, ce o forméză acest tract protopopesec.

Am scris acestea, ca să scie și frații din depărtare, că și aici în clima rece de sub pólele bérânei „Vlădeasă“ palpita inimă caldă în pepturile servitorilor altariului Domnului.

a—

Convocare.

Despărțemintul „Morlaca“ aparținător reuniunii învățătorilor gr. cat. din Archidiececa de Alba Iulia și Făgăraș în înțelesul §-lui 21 din statute își va ține adunarea generală de primăvară la 22 Mai st. n. a. c. 10 ore a. m. în școala gr. cat. din Mărgău. La această adunare sînt invitați cu tot respectul învățătorii și O. D. preoți, pe cum și toți binevoitorii și spriginitorii progresului poporal și cauzei scolastice pe lângă următorul

Program: 1. Participarea în corpore la serviciul divin la 9 ore a. m. 2. Deschiderea adunării prin președinte. 3. Constatarea membrilor prezenți. 4. Incassarea taxelor și inscrierea membrilor noi. 5. Raportul cassariului și bibliotecariului împreună cu eventualele propuneri și proiectul de budget și censurarea acestora. 6. Esmiterea unei comisiunii pentru criticarea prelegerii practice. 7. „Basmul în educațiune și instrucțiune“, disertatiune de Petru Conda învățător. 8. „Păstorul mincinos“, prelegere practică de Dionisiu Lucaciū învățător. 9. Raportul comisiunii esmise. 10. Designarea persoanei disertante, pe cum și a celei, care va ține prelegere practică la adunarea generală de toamnă. 11. Statorirea timpului și a locului pentru adunarea generală de toamnă a despărțemintului. 12. Alegerea alor doi membri pentru verificarea procesului verbal luat în adunarea presentă. 13. Alegerea oficialilor despărțemintului pe timp de un an. 14. Alegerea alor doi delegați pentru adunarea generală, pe cum și alegerea unui membru în comitetul central conform §-lor 26 și 31

din statute. 15. Diverse propuneri. 16. Închiderea adunării.

Morlaca în 30 April 1898.

Ioachim Lucaciū
president.

Ioan Mango
secretar.

Convocare.

În sensul §-lui 21 din Statutele reuniunii învățătorilor gr. cat. din Archidiececa gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș prin acesta se convoca toți învățătorii gr. cat. din tractul Indolului la prima adunare a despărțemintului reuniunii, care se va ține în 24 Mai 1898 în școala gr. cat. din Iara infer., la carea cu tot respectul sînt rugați a lua parte și On. Domni preoți ca directori scolastici, pe cum și alți binevoitorii și amici ai școlii.

Program: 1. Participarea în corpore la serviciul divin la 8 ore a. m. 2. Deschiderea adunării prin președinte. 3. Constatarea membrilor prezenți, inscrierea de membri noi și incassarea taxelor. 4. Pertractarea prelegerii practice de la ordinea zilei cu elevii școlii gr. cat. din Iara prin învățătorul Nicolau Gârbovan. 5. Suscepere de membri fundatori și ajutatori. 6. Insinuarea membrilor, cari vor, să țină prelegere practică și disertatiune la adunarea proxima. 7. Esmiterea unei comisiunii de 2 membri pentru verificarea procesului verbal. 8. Eventuale propuneri cu privire la reuniune. 9. Designarea locului și timpului pentru viitoarea adunare. 10. Închiderea adunării prin președinte.

Lita română la 6 Mai 1898.

Vasiliu Muntean
președinte.

Ioan T. Burouș
notar.

Noutăți.

Escelența Sa I. P. S. D. Mitropolit Mercuri înainte de amiază s'a întors la rezidența sa în Blaș.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Octogenariul țeran din Săcădate Ioan Bucur în anii precedenți a dăruit pentru s. biserică gr. cat. din Nucet 40 fl., ér pentru biserică gr. cat. din Săcădate a dăruit 130 fl. pentru a se cumpăra două clopote și a mai dăruit și un epitrahil de 10 fl. Ér în anul acesta a pus basa unei fundațiuni de 300 fl., carea să crească și o parte din interese să se folosescă în lipsa s. bisericii, ér a doua să se întorcă întru ajutorarea tinerilor școlari ori aplicați la meserii născuți în Săcădate. Săcădate 29 April 1898. Demetriu Cutean protopop.

Catholicismul în Statele Unite. După „Catholic Directory“ pe teritoriul Uniunii se află 14 archiepiscopi, 78 episcopi și un vicariat apostolic. Numărul preoților de mir e de 8137, érá al celor călugări 2774. Mănăstiri călugăresc bərbătesc sînt 41, érá femeesci 110. Bisericii parochiale se află 5946, misiuni cu biserici 3472, érá misiuni, cari au numai capele, 5105. Institutele catolice le cercetéză 958.959 de elevi. Numărul total al catolicilor din Statele Unite e cam 9.856.600.

Dare de samă. Pentru opul meu T. I. „Jertfa creștinilor“ au solvit prețul: III. Din Archidiececa: Rsmii canonici Dr Ioan Raș și Gavriil Pop, On. Ioan German, Ștefan Pop, Emil Viciu, Basiliu Suciū din Blaș, Aurel Pascu, Aiesandru Gruita, Ieronim Man, Ioan Marian, Traian Fodor, Ioan Brănzeu, Basiliu Dancea, Toma Pop, Georgiu Pop, Teodor Radu, Laurentiu Stăncel, Ieronim Muntean, Ioan Mihăltan, Isidor Barb, Nicolau Boțan, Gregoriu Sərb din protopopiatul Aiudului, Francisc Boțan, Aureliu Giurca, Petru Raica, Ioachim Totoian, Filip Poșar, Isidor Raica, Iosif Șerban, Basiliu Andrea, Nicolau Necrilescu, Clemente Papiu din protopopiatul Albei Iulie. (Va urma.) Dr V. Szmigelski.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Începuturile picturii creștine.

(Continuare.)

Din L. N. a fară de păstorul cel bun și de semănătorul se mai găsesc în monumentele creștine cele vechi încă și alte obiecte. Așa Bunavestire. Cea mai veche pictură a ei e în cimiterul s. Priscile: o figură bărbătească tină cu palii de-asupra tunicii întinde mâna spre o femeie, carea șede și în purtarea sa vedesce surprindere. Scena e executată încă în simplitatea clasică a artei celei vechi.

Magii de la răsărit se află a dese ori în monumentele cele vechi. Icoana acăsta e cu o cale și o mărturisire a credinței în dumnezeirea lui Christos și în dignitatea Măicii lui Dumnezeu, pe cum și un protest împotriva acelor erese, cari negau adevărurile acestea. Ea poate că a mai vrut, să fie pe sama păgâno-creștinilor o provocare la recunoștință față cu prevedința dumnezească pentru chemarea păgânilor la mântuire. Magii în picturile acestea conform tradiției vechi sînt trei, dar une oria se află zugrăviți doi ori patru. Abaterile acestea au fost licențe de ale artistului, pe cari une oria le-a provocat poze simetria compoziției. Ei poartă tunică scurtă încinsă și sagumul ori chlamysul, ăra pe cap căciula frigiană, — din care se poate conchide la Persia ca la patria lor, — și sta înaintea pruncului dumnezeesc. Pe acesta Feciōra îl ține pe genunchii săi, în vreme ce ea șede într'o catedră antică acoperită cu perini. Iosif stă alătura ori din apol. Numai într'un cas — pe un sarcofag — se înfățișază Iosif întindându-și mâna preste Maria și preste Isus, ca și cum ar voi, să-i apere. Pruncul dumnezeesc une oria șede în iesle; scena în cazul acesta se înfățișază într'un staul, și alătura se ved un bou și un asin. Forma darurilor, cari le aduc magii, e diferită. Unul poartă de-a rîndul un vas și o coronă, al doilea o fîngie și al treilea un vas, care încă sémănă cu o fîngie. Pe un fresco din catacombele s. Calist darurile acestea sînt aședate în nisce scrinuri mici. Sténa, carea a povățuit pe magii, întregesce une oria icōna. Într'o pictură din cimiterul s. Ciriace în locul stelei e pus monogramul lui Christos. Cel dintâiu dintre magii arată une oria spre stea.

Într'un arcosoliu din catacombele s. Calist se vede o cétă de trei persoane. Una e o femeie cu haină lungă și cu vél, a doua e un bărbat robust îmbrăcat cu tunică și palii, ăra a treia e un prunc ca de șese ani, care ține mâinile sale întinse în chipul orantelor. Se imbie presupunerea, că icōna acăsta ar înfățișa sfînta familie. Dar archeologii află, că ea înfățișază numai pe repausații aceia, cari au aflat aci un loc comun de odihnă. De Rossi a găsit înse în cimiterul s. Priscile o păreche a acestei icōne. Într'insa cele trei persoane tôte își înalță mâinile spre rugăciune. De Rossi află, că aci e reprezentată sfînta familie, poze după ce Maria și Iosif au găsit pe pruncul dumnezeesc în templu între învățători.

Botezul Domnului îl găsim pe păreții unui baptisteriu vechiu în cimiterul lui Pontian într'un fresco. Dară pictura acăsta nu e mai veche de vécul al șeselea. Alătura se înfățișază icōna lui Moisi înaintea stîncii și cea a înmulțirii pânilor. Isus stă până la mijloc în apa Iordanului și are în jurul capului aureolă. Porumbul se pogoră în sbor, ăra Botezătorul, îmbrăcat într'o pele, stă la tîrmul stîng al Iordanului și pune drépta sa pe capul Mântuitorului; din jos se apropie cerbul, ca să bea.

Cu învățaceii se găsesce Isus mai a dese ori pe reliefuri, de multe ori numai cu doi învățacei. În frescuri îl împrejură învățaceii, și el îi învață. Dar icōnele acestea se derivă din timpuri de mai de din cōce. Apostolii pe sarcofage de multe ori sînt simbolizați prin miel, ăra Christos prin un miel pe o stîncă, pe care e o cruce. Pe Isus învățând îl aflăm în dōne picturi îmbrăcat cu tunică și palii și cu brațele întinse. ¹⁾ A rare ori

se găsesce la fântână cu Samarinena. În frescuri obiectul acesta frumos se găsesce numai de dōne ori. El de altmintrea în scena acăsta în tot de una e reprezentat stînd, de și la Io. 4, 6 ni-se spune, că obosit de drum a ședut lângă fântână. Samarinena, o figură elină nobilă, scōte apă, și Isus îi grăesce ăretând spre vasul de apă. Ea une oria se găsesce și singură.

Nunta din Cana se găsesce pe sarcofage. Christos atinge cu toégul vasele. După cum ne spune episcopul Asteriu de Amasea, acăsta a fost una din minunile acelea, pe cari creștinii cei vechi le țeseau în hainele sale. În icōnele acestea Christos se înfățișază în tot de una ca tină, îmbrăcat cu tunică și palii. Une oria ține mâna sa preste vase binecuvîntând. De ceea parte e mirele, ăra între amîndoi un bētrân cu o carte, mai marele mesei.

Vindecarea slăbănogului se găsesce mai a dese ori în picturile cimiteriilor și pe sarcofage. Minunea acăsta creștinii cei vechi o priviau adecă de simbol al înviării și al vindecării în taîna mărturisirii. Bolnavul în icōnele acestea e tot de una mai mic de cât Christos, și Christos își întinde mâna spre el.

Vindecarea muierii celei cu curgerea sîngelui se găsesce de multe ori în sculpturile sarcofagelor. Muieria e ingenuchiată ori se plécă adănc preste marginea haînei lui Isus, care grăesce cu unul din învățacei. De câte va ori Mântuitorul se înfățișază cu privire plină de compătimire și atingēnd capul bolnavei. ¹⁾

Muieria Canaanenă se înfățișază ingenuchiată înaintea lui Christos și cu brațele întinse spre rugăciune, în vreme ce Christos își întorče drépta spre ea și grăesce cu ea.

În vindecarea orbului Christos ține în mână un volum. Orbul une oria șede ori ingenuchiază înaintea lui Christos, și acesta îi pune mâna sa pe cap. O pictură în s. Calist înfățișază pe orb îmbrăcat cu tunică și ingenuchiând, cu mâinile înalțate, în vreme ce Christos, o figură tinerescă, se plécă la el și-i atinge cu drépta ochii. ²⁾

În icōnele săturării celei minunate vedem pe Mântuitorul, cum binecuvîntă un blid cu pânii și altul cu pesci, ori îl vedem, cum stă lângă coșercile cu pânii și cu un toeag atinge una din coșercile acelea, ăra mâna și-o aședă pe pesci, ori îl vedem, cum ține mâna sa de-asupra coșercilor și poartă în haîna sa șese pânii. Numărul coșercilor diferesce și nu consună tot de una cu istorisirea Evangheliei. Une oria minunea acăsta pe morminte se amintesce și simplaminte numai prin cinei pânii și doi pesci fără de nici o altă figură, ce s'ar ține de reprezentarea acestei minuni. Motivul cel mai de frunte, pentru care se repeșesce așa de des reprezentarea acestei minuni în monumentele cele vechi ale creștinilor, a fost amintirea cinei eucharistice.

Învierea lui Lazar creștinii cei dintâiu o priviau de prefigurare mângăitoare a înviării morților. Ideea acăsta trebui adecă, să se exprime cât se poate de des, pentru ca ea să susțină și nutrească puterea creștinilor în mijlocul persecuțiilor. Amintirea mângăitoare a minunii acesteia în casurile, în cari nu se putea altmintrea, se reîmprespeta și numai singur prin figura lui Lazar. Minunea acăsta se repeșesce fōrte des în picturi, pe cum și gravată ori sculptată în metal și în fildis. Lazar în acestea se înfățișază ca o mumie înfășată și cu capul învălit așa, că i-se vede numai fața. El stă drept în ușa mormîntului sub o arhitectură mică, ăra Isus stă înaintea lui, îl atinge cu un toeag ori întinde drépta spre el, în vreme ce în stînga ține un volum. Une oria pune mâna sa pe capul înviatului. Mormîntul e o peșteră tăiată în stîncă, și până la el duc câte va trepte la vale. Picturile înfățișază numai figura lui Christos și pe a lui Lazar, pe când reliefurile mai întregesc scena cu figurile celor dōne surori ale lui Lazar. Une oria se mai adaug și câți va învățacei. Christos se îndreptă spre ei, ca și cum i-ar provoca, să mărturisescă despre minune. Motivul lui Moisi, cum scōte apă din stîncă, se combinază de multe ori cu învierea lui Lazar. Așa în cele dōne frescuri din cimiterul s. Erma.

(Va urma.)

¹⁾ Eus. H. E. VII. 18; Nicephor. H. E. VI. 15.

²⁾ Bottari tav. XLVIII.

¹⁾ Bottari tav. LIX. LXXIV.

Ben Hur

saü

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

„Gândiam, că tu dormi,” zise el în dată.
„Omenii bătrâni și pruncul mic dormă. Eu am ieșit, ca să privesc la prietenele mele colo cătră miază zi, la stelele, cele ce acum întind vëlul mezului nopții preste valea Nilului. Dar mărturisesc adevărul: te-ai surprins.”

El îi prinse mâna, carea lunecase de pe umărul lui, și zise: „Sper, că nu m'a surprins un inamic.”

„O nu! A fi inamic iusamnă a urî, și ura e o hólă, carea Isis o va depărta de la mine. Trebuie să scii, că ea și-a depus sãrutarea sa pe inima mea, pe când am fost încă pruncă mică.”

„Vorba ta sună de totului tot altmintrea ca a tatălui tău. Nu ai aceeași credință cu el?”

„Póte că o ași avé,” zise ea rîdînd încetinel, „póte, dacă ași fi vëdüt, ce a vëdüt el. Se póte și aceea, ca să ajung la credința lui, când voiü fi bătrână ca el. Dumnezeuul tatălui meu e prea grozav în ochii mei. Dară, fiule al lui Hur, eu am o dorință!”

„O dorință? Cine ar puté — să zică — ba?”

„Voiü, să fac încercarea cu tine.”

„Spune-mi dară dorința ta!”

Ea se apropiă mai tare de el și zise:

„E fórté simplă: ași dori, să-ți ajut.”

El rise: „Frumosă Egiptenă, nu locuiesc sînxele în patria ta?”

„Și?”

„Tu ești una din ghiciturile lor. Nu fi crudelă și dă-mi vre o deslușire, ca să te înțeleg. Întru cât am eu lipsă de ajutoriü? Cum poți, să-mi ajuti tu?”

Ea trase mâna sa din a lui și se întorse spre cămilă, mäguli hîdul ei cap și-i zise:

„Ultim surcel admirabil al turmelor lui İov, tu une oria potignesci, pentru că drumul e colțuros și petros, și sarcina e grea. Cum se face, că tu dintr'un singur cuvînt simțesc intenția prietinosă și-i răspunü cu recunoștință, chiar și dacă o femeie îți îmbie ajutoriul? Voiü, să te sãrut, animal împărătesc.” — ea se plecă și apăsă buzele sale pe fruntea cea lată a animalului, — „pentru că gândurile tale nu nutresc bănuelă!”

Ben Hur replică: „Imputarea a nimerit ținta. Tu creü, că nu-ți voiü implini dorința. Dar acésta o fac, pentru că mă obligă onórea, și pentru că viața și fericirea altora atîrnă de la tăcerea mea.”

„Așa e!” zise ea viciü.

Uimit făcu el un paș în apoi și întrebă: „Ce scii tu?”

Ea răspunse rîdînd: „De ce zic óre bărbații, că simțirile femeilor sînt mai puțin agere de cât ale lor? Eu am avut fața ta totă ziua înaintea mea și am numai să privesc la ea, pentru ca să aflu, că planuri mari ocupă spiritul tău; și pentru ca să le cunosc, de ce alta aveam lipsă, de cât să-mi aduc a minte de conversarea ta cu tatăl meu? — Fiule al lui Hur, adause ea șoptind, „fiule al lui Hur, acela, pe care-l cerci, va fi împărat al İudeilor, — nu e așa?”

— un împărat al İudeilor ca și Irod, numai mai puternic.”

El privi la o parte a fară în nópte, ér apoi găsi privirea lui pe a ei și se alipi multă vreme de privirea aceea. El se minuna, cum de ea scie atât de mult din planurile lui.

„Astăzi totă ziua,” zise ea mai de parte, „am avut tot felul de gânduri și apariții. Dacă-ți voiü spune acuma, la ce mă gândiam eu, face-vei și tu tot asemenea? Cum? Nu-mi răspunü?”

Ea se întorse, ca și cum ar voi, să se ducă; dar el o reținu și o rugă: „Rémâi, rémâi și grăesce!”

Ea se întorse, puse mâna sa pe umărul lui și se rãzimă de el, érá el o cuprinse cu brațul. Tãcînd i-a dat promisiunea, ce o ceruse ea.

Ridicându-și privirea zise ea mereü: „Apariția, ce mi-s'a arétat ochilor sufletului, a fost un rãboiü admirabil pe apă și pe uscat cu zurut de arme și cu îmbulđelă de luptă. Un nor de colb se ridică învêlind lumea, și Roma nu mai era. Totă stãpânia se întorse érá în Orient, din nor se ridică alt neam de eroi, și erau de împãrțit împãrății mai mari și corone mai strălucite de cât mai înainte. Și în vreme ce apariția trecu pe dinaintea spiritului meu, eu îmi pusei întrebarea: „Care să fie rãsplata vrednică a aceluia, care a fost servitoriul cel dintăiü și cel mai bun al împãratului?”

Érá se înspăimintă Ben Hur. Asta era aceeași întrebare, de care se ocupase el în ziua aceea întregă. Acum i-se păru, că a găsit deslușirea dorită.

„Așa dară coróne și împãrății sînt lucrurile acelea, la dobîndirea căroră vei, să-mi ajuti?” zise el. „Înțeleg! Dar durere! acumpă Egiptenă, tóte rãsplătirile acelea, cari mi-le puî înaintea ochilor, sînt de fel rãboinic, și tu ești numai o femeie, de și ți-a sãrutat Isis inima. Coróne sînt daruri, cari tu nu mi-le poți dobîndi, de cum va nu scii mijlóce și căi, cari duc mai sigur la școp de cât spada. Dacă e așa, atuncia spune mi-le, și eu le voiü cerca, dacă chiar și numai pentru tine.”

Ea împinse brațul lui de la sine și zise: „Întinde mantaua ta aci pe nãsip, și așa voiü puté să rémân în umbra cămilei. Voiü, să mă pun, să șed și să-ți povestesc o istorie, care a venit pe Nil la vale până la Alexandria, unde apoi am auđit-o și eu.”

El implântă lancea în pãmînt și-și întinse mantaua pe nãsip.

„Și ce să fac eu?” zise el cu tristétă, după ce ea se aședase. „În Alexandria ascultătorii se obiçnuiesc a ședé ori a sta?”

Rîdînd răspunse ea de pe locul cel comod de lângă bătrânul animal: „Cuvîntările istorisitorilor sînt lungi, și așa ascultătorii de obiceiü fac, ce vreü.”

El se întinse decî în dată pe nãsip și puse brațul său în jurul grunazilor ei.

„Sînt gata,” zise el.

Și ea începu:

„Cum a ajuns frumosul pe pãmînt.

„Trebuie să scii mai întăiü, că Isis a fost și va fi póte încă și acuma cea mai frumoasă dintre zeități; și pe Osiris bărbatul ei, ori cât era de înțelept și de puternic, totuși îl chinuia une ori jalusia, căci numai în ale dragostiü sînt zei asemenea ómenilor.

„Palațul femeii dumnezeescei era de argint și încorona muntele cel mai înalt de

pe lună, și ea de acolo se ducea a dese ori pe sóre, în mijlocul căruia locuia Osiris în palațul său cel de aur, un isvor de lumină vecinică, care era cu mult mai strălucit, de cât să fie putut privi ómenii la el.

„Într'o vreme, — la zei nu sînt zile, — pe când ședea ea veselă cu el pe coperișul palațului de aur, privi din întimplare în apoi și vëdu în depãrtare, chiar la capétul lumii, pe Indra, cum venia cu o óste de Simianü, cari cãlãriaü toți pe spatele unor vulturisburători. El, prietinuul ființelor viețuitoare, — așa numesc pe Indra cu multă venerațiune, — se întorcea învingetoriü din rãboiü său cel mai de pe urmă împotriva greșosului Racshacas, și în alaiul lui erau Rama eroul și Sita mirésa lui, carea după însă-și Isis era cea mai frumoasă. Și Isis se sculă, se descinse de briul său cel de stele și-l fãlfăi în semn de salutare viciósă. Și între óstea, ce trecea, și între cel de pe coperișul de aur în dată se pogori óre ce asemenea nopții și împedecă priveliștea; dară nu era nópte, ci numai încreșirea frunții lui Osiris.

„Obiectul conversării lor a fost chiar acela, de carele nu-și aduceau a minte, să mai fie grăit ei doi vre o dată; și el se sculă și zise cu maiestate: „Du-te a casă. Voiü, să isprãvesc singur lucrul. Pentru ca să fac o ființă deplin fericită, nu am lipăș de ajutoriul tău. Cară-te de aici.”

„Dar Isis avea ochi mari ca și ai vacii celei albe, carea mănãncă érbă din mânia credincioșilor, în vreme ce ei își cãntă rugăciunile; și ochii ei erau de aceeași colóre ca și ai vacii, și tot așa de blãndi. Și ea încă se sculă și zimbî, în vreme ce privirea ei era mai luminosă de cât lucirea lunii în negurósa lună de tómnă: „Rémã bun, stãpãnu! Eu scii, că în dată mă vei chema éráși; căci fãr de mine nu poți face ființa deplin fericită, la care te gândesc, și acésta cu atât mai puțin,” — și ea își opri risul, — „cu atât mai puțin, stãpãnu! fiind că tu însu-ți fãr de mine încă nu poți, să fii deplin fericit.”

„Vom vedé,” zise el.

„Și ea se duse în calea sa și luă acele sale și scaunul său și ședea așteptãnd și împletind pe coperișul palațului său de argint.

„Și forțele lui Osiris, cum lucrau în puternicul lui pept, făceau un șgomot, ca și cum s'ar aduna forțele tuturor celor alaiți zei, așa de tare, cât stelele mai apropiate drãngãniaü ca bónele într'o postae uscată; și unele sãriră a fară și se perdură. Și până ce ținu șgomotul, ea aștepta și împletia, și în totă vremea aceea nu greși nici un ochiü.

„Puțină vreme trecu, și în spațu aprópe de sóre se ivi o pëtă, și ea crescu și se făcu așa de mare ca luna, și acuma cunosc eu, că pëta aceea are, să se facă o lume: dară cum crescu ea tot mai tare și mai pe urmă umbri planetul ei de tot până la un punct mic, care-l lumina ea cu ființa ei de față, atuncia cunosc eu cât de mánios e el; dar ea împletia mai de parte convinsă fiind, că în sfãrșit se va întimpla așa, pe cum zisese ea.

„Și așa s'a nãscut pãmîntul, dintru început numai o massă rece, sură, carea atîrna fãr de sunet în spațu cel gol al lumilor. Mai apoi vëdu ea, cum se osebiaü pe el părțile, aci un șes, acolo un munte, aci érá un lac, tóte acestea de o cam dată fãr de nici o lucire de lumină. Și apoi se

mişcă ore ce la țermul unui riu, și ea uitită se opri cu împletitul. Acel ore ce se ridică și-și întinse mâinile către soare ca semn, că el e conștient despre aceea, că de unde și-a primit existența. Și omul cel dintâiu a fost frumos de privit. Și în jur de el era aceea, ce numim noi natură, — erbă, arbori, paseri, animale, și insecte și țiritoare.

„Și câtă va vreme umbla omul într-o parte și într-alta și era fericit în felul său; era ușor a vedea, cât era de fericit. Și în șgomotul monoton al forței lucrătoare audia Ișis un ris batjocoritoriu, și de la soare ajungeau până la ea cuvintele acestea:

„Ajutoriu! tui, cu adevărat! Etă aci o ființă deplin fericită!”

(Va urma.)

Bibliografie.

„*Filotea sau introducerea la viața pie de s. Francisc de Sales, tradusă de Damian Elia Domșa*” e titlul unui volum foarte prețios și foarte elegant, apărut zilele trecute în tipografia W. Krafft din Sibiu. Nisuița de a publica în românește cele mai de căpetenie cărți de pietate de ale bisericii catolice nu pôte de cât să umplă de bucurie pe fie care credincios. Cărți ca „*Pregătire la mörte*” de s. Alfons, ori ca „*Imitațiunea lui Christos*” de Toma a Kempis, și „*Cartea durerii*” de Bougand, apoi ca „*Filotea*” n'ar trebui să le bată praful prin librării, ci să fie răspândite în masele poporului, căci învățăturile, pe cari cetitorul le scöte din ele, sînt foarte folositoare. Special vorbind de *Filotea*, ea a ajuns, să fie tradusă în toate limbile și încă în nenumărate edițiuni. Traducerea românească făcută de părintele ieromonach D. E. Domșa prin eleganța tehnică, în ce privește hărtia fină, tiparul curat cu cadre roșii și formatul manual, a ajuns, să se ridice la eleganța edițiunilor franceze.

Ce se ține de cuprins, ea are instrucțiuni pentru pietate, adresate unei femei cu numele Filotea de către s. Francisc. Instrucțiunile acestea se pun în praxă de surorile Salesiane, cari sînt constituite în ord călugăresc.

Materia tractată se împarte în cinci părți: Partea întâie cuprinde instrucțiuni spre a îmbrățișa viața pie, a doua tractează despre sacrameinte și rugăciuni, a treia despre virtuți, a patra despre lupta în contra ispitelor, și a cincea despre întărirea sufletului în viața pie. Învățăturile acestea se predau fie prin simple instrucțiuni, fie prin considerațiuni. Partea a treia special cuprinde capitole frumoșe despre feluritele specii de amicitie, despre paciință, umilință, blăndetă, onestitate și altele.

Ce privește traducerea, e bună, are un singur defect: e publicată cu ortografie pur etimologică și are câte va neologisme, cari ar fi putut foarte ușor să fie schimbate cu altele românești. *Ortografia* e o haică, și ortografia etimologică samănă cu una veche, și ömenii cam fug de vechituri; őr limba e o podobă, care face un lucru frumos, să fie și mai atrăgător. Și de ce n'am nisui, ca și haica și podobă să fie cele mai potrivite?

Recomandăm cu totă căldura cetitorilor nostri această carte foarte prețioasă. Preț: 1 fl. 50 cr.

A apărut:

Jertfa creștinilor. *Comentar al liturgiilor bisericii grecesci* compus de Dr Victor Szmigelski. Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Prea-veneratului Ordinariat mitropolitan de

Alba Iulia și Făgăraș. Blaș 1897. Tipografia seminariului arhidieceșan. Pag. 230 în 8. Preț 1 fl. 5 cr. sau 2 lei 20 bani. Editura auctorului.

Opul e dedicat *Esceleței Sale Prea-sfințitului Domn Michail Pavel episcop de Oradea mare.*

Venitul curat va fi contribuire la un fond provincial de salarisare a preoților și învățătorilor.

„Opul acesta pôte fi de folos tuturor credincioșilor nostri, dar mai virtos Veneratului Cler arhidieceșan, căruia și chemarea sa sublimă îi impune datorința strictă de a studia mai adânc misteriiile sfintei noastre religii. De aceea recomandăm acest op cu totă căldura spre a se procura pentru toate bibliotecile districtelor protopopesci și pentru cele parohiale, ori unde este cu putință. Asemenea recomandăm Veneratului Cler, să răspândescă această carte în cercurile cât mai largi ale credincioșilor nostri.”

Blaș din ședința consistorială ținută în 14 Decembre 1897.

A apărut:

M. T. Cicerone despre bătrânețe tradus de Andrei P. Liviu canonic-abate gr. cat. în Lugos, edat de Gavril Pop canonic în Blaș. Preț broș. 50 cr. Blaș 1897. Tipografia seminariului arhidieceșan. Sîntem informați, că dl editor venitul curat al acestei publicațiuni l-a destinat pentru un scop cultural.

Euchologiu

edițiunea a doua, revădită după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Format 8° mare pe 552 pagne, pe hărtie velină, tipariu frumos în negru și roșu. — Preț nelegat fl. 2.80, őră legat în piele tare fl. 3.80.

La tipografia seminarială se află de vîndare:

Instituțiunile calvinesci

în biserica românească din Ardeł,

fazele lor în trecut și valoarea în presente.

Studiu istorico-canonice de Dr Alexandru Grama. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se pôte procura cu prețul de 3 fl. la Tipografia seminarială în Blaș (Balázsfalva).

Legile politico-bisericesci

din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Prea-veneratului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Preț unu exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestui op. Fără de cartea această nici un preot nu pôte, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericesci s'au schimbat toate raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiu preoțesc, din care să lipsescă această carte, în care se află toate cele, de câte are trebuință preotul în urma situațiunii nouă create prin legile aceste.

Cestiuni

din

dreptul și istoria bisericii românești unite, studiu apologetic din incidentul invectiveilor „Gazetei Transilvaniei” și a dlui Nicolai Densușan asupra Mitropolitului Vancea și a bisericii unite. Partea I. 272 pag. 8°. Preț 70 cr. — Partea a II-a 400 pag. 8°. Preț 1 fl. Ambele părți expedate franco 1 fl. 85 cr.

Îndreptariu

în cauza dărilor directe de stat, pentru oficiile parohiale gr. catolice. Blaș 1896.

Broșura constă din 39 pagne, în cari se dau invitațiunile cele mai bune, cum au să poredă oficiile parohiale și curatoratele, cum și privații la aruncarea și conscrierea dărilor de stat și anume: 1. a dării de case, 2. a dării de câștig, 3. a dării după camete, 4. a dării supletore generale de venit, 5. a taxei de scutire de la miliție, 6. a dării de arme și de vînat și 7. comisiunile pentru aruncarea dărilor. — Preț unu broșuri e 8 cr., expedită franco sub fașe 11 cr.

Instrucțiune

dată de Inaltul ministeriu de interne cu privire la procedura contra morbului de ochi: „trachoma”, pentru auctorități publice și învățători. — Broșura constă din 15 pag. și costă 5 cr., spedită franco sub fașe 8 cr.

Pregătire la mörte, adecă considerațiunii asupra maximelor eterne folositoare tuturoră pentru meditare și preoților spre a predica, de Alfons Maria de Liguori Doctor al Bisericii. În versiune românească de Membrii societății de lectură Inocențiu M. Clain. Blaș 1893. Tipografia Seminariului arhidieceșan. Opul are 425 p. în 8° mic. Preț 60 cr. Editura societății.

Liturgieră, crudo 2 fl. 20 cr., legat în piele 3 fl. 20 cr.

Orologer, crudo fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Ocolochul cel mic edit. III. Blaș 1892. Preț nelegat 80 cr. v. a., legat cu călcăiu de pânză cu 95 cr. v. a. Legat dimpreună cu Pentecostariul costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Istoria universală bisericescă de Dr. A. Grama. Blaș 1881 broș. 3 fl.

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.

Mașinist diplomat.

Dacă la vre un dominiu ori Domn proprietar român ar fi lipsă de mașinist pentru îmblătit cu vapor, pe cum și ca practicant la economie ori cancelist în cancelaria economică în timpul, când nu voiă fi ocupat cu mașina, sînt în stare a primi aplicarea această. Poșed limbile română și magiară. Ofertele eventuale mă rog să mi-se adreseze mie în Deag (Dégh) p. Radnóth.

(17) 1—3

Traian Gerasim
mașinist.